

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ



МАУП

**ПРОГРАМА НАУКОВО-ДОСЛІДОЇ
ТА ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ
студентів спеціальності
“ПОЛІТОЛОГІЯ”
(освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр)**

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2011

МАУП

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Науково-дослідна та педагогічна практика підсумовує і логічно завершує теоретичне навчання студентів спеціальності “Політологія” освітньо-кваліфікаційного рівня “магістр”. Науково-дослідна практика — це пошукова робота студентів, яка передбачає аналіз і узагальнення фактичного матеріалу для написання магістерської роботи, а також опанування методики наукових досліджень. Педагогічна практика передбачає ознайомлення студентів із сучасними методами і формами організації навчального процесу та формування навичок викладання дисциплін за цією спеціальністю.

Зазначені види діяльності сприятимуть формуванню практичних навичок і вмінь фахової діяльності.

Практика проводиться протягом 6 тижнів у 10 семестрі.

Мета проходження науково-дослідної та педагогічної практики практики:

- закріпити, систематизувати, поглибити та розширити теоретичні знання з дисциплін, що формують профіль фахівця;
- оволодіти прийомами і методами науково-дослідної та педагогічної роботи;
- підвищити загальноосвітній та професійний рівень випускника, рівень його наукової і спеціальної підготовки.

Завдання практики:

- закріплення знань зі спецкурсів, передбачених навчальним планом;
- набуття навичок науково-дослідної та викладацької роботи;
- опанування методології та технології виконання політологічних досліджень;
- оволодіння сучасними формами, методами та прийомами організації навчання студентів;
- набуття навичок збирання та аналізу наукових матеріалів, їх систематизація для виконання магістерської роботи;
- активізація творчих здібностей студентів-практикантів;
- засвоєння етики фахівця.

Базою магістерської практики є кафедра філософії та політології УАІМВ ім. Аверроеса МАУП.

Підготовлено кандидатом політичних наук, доцентом
М. А. Остапенко

Перезатверджено на засіданні кафедри політології
(протокол № 8 від 23.04.09)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Остапенко М. А. Програма науково-дослідної та педагогічної практики студентів спеціальності “Політологія” (освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр). — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2011. — 16 с.

Програма містить пояснювальну записку, вказівки до організації проведення науково-дослідної та педагогічної практики студентів спеціальності “Політологія”, індивідуальні завдання, порядок захисту науково-дослідної і педагогічної практики, критерії оцінювання знань, умінь та навичок практикантів, список літератури, а також додатки.

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2011
© ДП «Видавничий дім «Персонал», 2011

Загальне організаційне, навчально-методичне та наукове керування практикою здійснюється завідувачем кафедри і деканом факультету. Безпосередніми керівниками магістерської практики є викладачі кафедри філософії та політології УАІМВ ім. Аверроеса МАУП.

Організація і проведення практики

Робота студентів під час науково-дослідної та педагогічної практики організовується згідно з положенням МАУП про безперервну практичну підготовку студентів з урахуванням навчального плану та Програми підготовки студентів МАУП зі спеціальності “Політологія”.

Робочий день студента-практиканта визначається правилами внутрішнього трудового розпорядку та режимом роботи кафедри політології та філософії.

Щоденна робота студента-практиканта полягає у збиранні та вивченні матеріалів за програмою практики, оформленні документації, заповненні щоденника проходження практики.

Обов'язки студента-практиканта:

- ознайомитися і дотримувати режим роботи кафедри філософії та політології;
- виявляти вихованість, етичну поведінку, ввічливість, професіоналізм;
- сумлінно виконувати програму практики та індивідуальне завдання;
- у визначений термін подати керівнику практики звітну документацію про проходження практики.

Обов'язки керівника практики від кафедри філософії і політології:

- провести інструктаж практикантів з питань охорони праці;
- ознайомити студентів з графіком і режимом роботи викладачів кафедри філософії та політології;
- забезпечити студентів необхідними документами для виконання програми і завдань практики;
- сприяти організації доступу до інформації, яку необхідно опрацювати за програмою практики;

- здійснювати методичне керування виконанням студентами програми практики та індивідуального завдання, надавати їм всебічну практичну допомогу;
- контролювати ведення щоденників, підготовку звітів, скласти характеристику, оцінку-відгук про виконану студентами роботу.

ПРОГРАМА НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ТА ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

У зміст науково-дослідної практики входить виконання таких завдань:

- ознайомитися з діяльністю кафедри філософії та політології з науково-дослідної роботи;
- ознайомитися з наявністю наукової (науково-дослідної) програми розвитку кафедри філософії і політології, її напрямками та розділами;
- проаналізувати науково-методологічну базу діяльності кафедри філософії і політології;
- дослідити ефективність науково-дослідної роботи кафедри філософії і політології;
- оцінити ступінь застосування новітніх технологій у роботі кафедри філософії і політології;
- розробити методику та організацію власної науково-дослідної роботи;
- розробити наукові параметри власного наукового дослідження (магістерської роботи), здійснити операціоналізацію основних понять політологічного дослідження;
- розробити методологію власного політологічного дослідження;
- розробити процедуру збирання первинної інформації: опрацювати літературні джерела наукового, публіцистичного характеру, періодичних видань, їх узагальнення;
- дослідити і навчитись використовувати вітчизняний та зарубіжний досвід;
- узагальнити результати науково-аналітичної роботи у вигляді висновків та рекомендацій;

- виконати індивідуальне завдання (індивідуальні завдання студентів, які навчаються за освітньо-кваліфікаційним рівнем “магістр”, повинні мати науково-дослідний характер, їх зміст встановлюється з урахуванням теми магістерської роботи і тематики досліджень, які студенти виконували упродовж навчання, у результаті чого студенти мають змогу використати свої наукові розробки при написанні магістерської роботи і водночас значно поглибити знання з досліджуваної проблематики).

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

1. Визначити сучасні пріоритетні напрями наукових досліджень у політичній сфері.
2. Розкрити сутність наукового політологічного дослідження.
3. Охарактеризувати актуальність наукової проблеми дослідження.
4. Обґрунтувати методологічні засади наукового дослідження.
5. Охарактеризувати зміст наукової гіпотези.
6. Визначити сутність поняття про методи і методологію наукового пізнання.
7. Визначити типологію методів наукового дослідження.
8. Охарактеризувати особливості наукових фактів і визначити їх роль у науковому дослідженні.
9. Визначити особливості емпіричного та теоретичного рівнів наукового дослідження.
10. Визначити рівні і методи наукового дослідження.
11. Охарактеризувати етапи наукового дослідження.
12. Розкрити сутність наукової теорії та її роль у науковому дослідженні.
13. Визначити теоретичні методи наукового дослідження.
14. Визначити та охарактеризувати загальні вимоги до написання наукової роботи.
15. Проаналізувати стан наукового дослідження вибраної тематики і визначити ступінь наукової новизни запропоновано-го вирішення проблеми.

Зміст педагогічної практики (зміст практичної діяльності під час проходження практики). Практична частина передбачає виконання таких завдань:

- вивчити навчальні та робочі програми курсів, що викладаються кафедрою філософії і політології інституту;
- ознайомитися з тематикою та конкретними темами проведення лекційних та практичних занять;
- сформувати знання і уявлення про сутність викладацької роботи;
- ознайомитися із змістом викладацької діяльності;
- ознайомитися із сучасним станом педагогічної діяльності в навчально-виховних закладах різного типу;
- сформувати і розвинути навички педагогічного спілкування із студентами, викладачами;
- опанувати технології педагогічної діяльності;
- розвивати науково-дослідницький підхід до вирішення професійних проблем;
- відвідувати заняття провідних викладачів кафедри;
- підготувати і провести два лекційних заняття (з планом-конспектом);
- підготувати і провести два семінарських заняття (з планом-конспектом), настановчі консультації;
- розробити сценарій виховного заходу або нетрадиційного заняття (на вибір магістранта: диспут, ділова гра, колоквіум тощо).

У процесі педагогічної практики студенти повинні навчитись:

- спостерігати за навчальним процесом у вищому навчальному закладі;
- аналізувати і планувати свою роботу як викладача;
- організовувати навчально-педагогічну взаємодію зі студентами для розв'язання поставлених завдань;
- вивчати особистість, колектив і середовище, в якому вчать;
- застосовувати різні види, форми і методи роботи зі студентами;
- професійно реагувати на зміну обставин, самостійно приймати рішення і бути за них відповідальними.

Перелік дисциплін, з яких проводяться лекційні та семінарські заняття:

1. Вступ до спеціальності.
2. Політологія.
3. Історія зарубіжних політичних вчень.
4. Історія політичної думки в Україні.
5. Загальна теорія політики.
6. Порівняльна політологія.
7. Політичні партії і рухи.
8. Політичні еліти і політичне лідерство.
9. Філософія.
10. Політичні відносини і політичні процеси сучасності.

Навчальні програми зазначених дисциплін можна отримати на кафедрі філософії і політології.

Перелік рекомендованих тем для розробки нетрадиційних занять:

1. Політологія в системі професійної підготовки фахівця.
2. Ідейні витoki політології.
3. Політична влада.
4. Демократія як форма організації суспільного життя.
5. Соціальні основи політики.
6. Політичне лідерство.
7. Правова і соціальна держава.
8. Політичні партії і громадсько-політичні об'єднання.
9. Стратегія і тактика виборчої кампанії.
10. Політика і ЗМІ.
11. Політична іміджологія.
12. Політичний PR.
13. Політичний менеджмент.
14. Політичні конфлікти і кризи.
15. Політична глобалістика.
16. Політичний розвиток і модернізація.
17. Політична культура і політична соціалізація.
18. Геополітичний аналіз сучасних міжнародних відносин.
19. Політична поведінка і участь в політиці.
20. Сучасні виборчі системи.

ПОРЯДОК ЗАХИСТУ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ І ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Після завершення практики студенти звітують про її підсумки (виконання програми практики та індивідуального завдання). Керівнику практики від кафедри студенти-практиканти подають:

- письмовий звіт про виконання програми практики;
- оформлений щоденник проходження практики;
- відгук (розгорнуту характеристику) керівника з оцінкою діяльності практиканта за п'ятибальною системою, завірний у встановленому порядку;
- план-конспект лекційного заняття;
- план-конспект семінарського заняття;
- план-конспект нетрадиційного заняття;
- виконане індивідуальне завдання;
- підготовлену до захисту магістерську роботу.

Звіт про проходження практики повинен містити аналіз практики, відомості про виконання студентом усіх розділів програми практики та індивідуального завдання, висновки і пропозиції, зауваження і побажання студента щодо підсумків практики, список використаних джерел, а також у разі потреби відповідні пояснення, таблиці, схеми тощо. До звіту додаються ще й матеріали, зібрані під час проходження практики з метою використання у практичній діяльності студента і навчальному процесі інституту. Звіт оформлюють за вимогами, встановленими для курсової роботи.

Виконання індивідуального завдання з науково-дослідної роботи відбивається у звіті окремим розділом.

Загальний обсяг звіту — до 15 аркушів формату А4 (надрукованих або написаних власноруч). Сторінки звіту пронумеровують наскрізно.

У щоденнику у хронологічному порядку записують зміст роботи за кожний день практики.

Матеріали практики необхідно оправити або прошити.

Матеріали про проходження практики практикант подає на перевірку керівнику практики. Керівник практики, ознайомившись з її матеріалами, складає відгук (характеристику) про її проходження з оцінкою виконання програми практики.

Звіт з практики студенти захищають перед комісією на підсумковій конференції. Результати захисту практики оформляються відомістю і подаються до деканату.

Критерії оцінювання знань, умінь та навичок практикантів

При захисті звіту про проходження практики оцінюється вміння:

- аргументовано висловлювати власну думку;
- використовувати і оперувати політологічними категоріями;
- працювати з науковою політологічною літературою, складати тези;
- систематизувати і узагальнювати теоретичний матеріал;
- формулювати висновки і розробляти рекомендації щодо досліджуваної проблеми;
- використовувати дані емпіричного характеру;
- аналізувати поточні процеси і явища, спираючись на здобути знання фахового профілю.

Студент отримує оцінку *“відмінно”*, якщо його відповідь повна, розуміння матеріалу глибоке, основні вміння сформовані та засвоєні; виклад логічний, доказовий, висновки і узагальнення точні й пов’язані з явищами навколишнього життя; відгук про проходження студентом практики позитивний; матеріали про проходження практики оформлені за встановленими вимогами.

Студент отримує оцінку *“добре”*, якщо його відповідь задовольняє зазначеним вимогам, але виклад недостатньо систематизований, окремі вміння недостатньо сформовані, у визначенні понять та узагальненнях наявні окремі неточності, які легко виправляються за допомогою відповідей на додаткові запитання викладача; відгук про проходження студентом практики позитивний; водночас наявні незначні зауваження щодо змісту та оформлення матеріалів про проходження практики.

Студент отримує оцінку *“задовільно”*, якщо його відповідь свідчить про розуміння основних питань програми практики, проте спостерігаються значні прогалини у знаннях; визначення понять нечіткі, неточні, вміння сформовані недостатньо, висновки і узагальнення аргументовані слабо, у них наявні помилки, знання практиканта фрагментарні, неповні, спостері-

гається невміння працювати з документами; відгук про проходження практики студентом позитивний, недбало оформлені матеріали про проходження практики.

Студент отримує оцінку *“незадовільно”*, якщо його відгук про проходження практики негативний, на запитання членів комісії студент не дає правильних відповідей, програма фахової практики виконана не в повному обсязі.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. *Абизов В. Є., Кремень В. Г.* Політичне рішення: механізм прийняття. — К., 1995.
2. *Ашин Г. К.* Элитология. — М., 1995.
3. *Бандурка А. М., Греченко В. А.* Влада в Україні на зламі другого і третього тисячоліть. — Х., 2000.
4. *Бєбик В. М.* Базові засади політології: історія, теорія, методологія, практика. — К., 2000.
5. *Бєбик В. М.* Менеджмент виборчої кампанії: ресурси, технології, маркетинг: Навч.-метод. посіб. — К., 2001.
6. *Браун П.* Посібник з аналізу державної політики. — К., 2000.
7. *Валєвський О. Л.* Державна політика в Україні: методологія аналізу, стратегія, механізм впровадження. — К., 2001.
8. *Выдрин Д. И.* Очерки практической политологии. — К., 1991.
9. *Гаджиев К. С.* Введение в политическую науку: Учеб. для высш. учеб. заведений. — М., 2000.
10. *Гозман Л. Я., Шестопал Е. В.* Политическая психология. — Ростов н/Д., 1996.
11. *Головатий М. Ф.* Політична психологія. — К., 2001.
12. *Головатий М. Ф.* Професія — політик. — К., 2000.
13. *Головатий М. Ф.* Мистецтво політичної діяльності. — К., 2002.
14. *Голосов Г. В.* Сравнительная политология. — Новосибирск, 1995.
15. *Гончаров Д. В.* Теория политического участия. — М., 1997.
16. *Дилигенский Г. Г.* Социально-политическая социология. — М., 1994.

17. *Дмитриев А. В.* Неформальная политическая коммуникация. — М., 1997.
18. *Дюверже М.* Политические партии. — М., 2000.
19. *Боден Жан.* Вступ до політології. — К., 1995.
20. *Здравомыслов А. Г.* Социология конфликта. — М., 1995.
21. *Ильин В. И., Панарин А. С., Бадовский Д. В.* Политическая антропология. — М., 1995.
22. *Канетті Е.* Маса і влада. — К., 2001.
23. *Компьютерное моделирование социально-политических процессов / Под общ. ред. О. Ф. Шаброва.* — М., 1994.
24. *Лепехин В. А.* Лоббизм. — М., 1995.
25. *Макаренко В. П.* Теория бюрократии, политическая оппозиция и проблема легитимности. — СПб., 1996.
26. *Мангейм Дж., Рич Р.* Политология. Методы исследования. — М., 1997.
27. *Миرونчук В. Д., Храмов В. О.* Основы политологии: Курс лекций. — К., 2000.
28. *Общая и прикладная политология / Под общ. ред. В. И. Жукова, Б. И. Краснова.* — М., 1997.
29. *Поздняков Э. А.* Геополитика. — М., 1995.
30. *Політологічний енциклопедичний словник.* — К., 2004.
31. *Політологія: Навч. посіб. для студ. / За ред. О. В. Бабкіної, В. П. Горбатенка.* — К., 2002.
32. *Рудич Ф. М.* Політологія: Курс лекцій. — К., 2000.
33. *Селезнев Л. И.* Политические системы современности: сравнительный анализ. — СПб., 1995.
34. *Сучасна українська політика: Політики і політологи про неї / Редкол. І. Курас, М. Михальченко, Ф. Рудич.* — К., 2002.
35. *Цветков В., Горбатенко В.* Демократія — Управління — Бюрократія: в контексті модернізації українського суспільства. — К., 2001.
36. *Цыганков П. А.* Международные отношения. — М., 1996.
37. *Шаран П.* Сравнительная политология: В 2 ч. — М., 1992.

ДОДАТКИ

Додаток 1

Зразок оформлення листа про проходження практики*

Директору _____
(повна назва інституту)

_____ (прізвище та ініціали)

_____ (прізвище та ініціали студента)

Група _____

Спеціальність _____

Форма навчання _____

Прошу дозволити проходження _____
(вказати вид практики)

у термін з “ _____ ” по “ _____ ”
на базі _____

(повна назва закладу)

Керівник практики від _____
(повна назва бази практики)

(прізвище та ініціали, посада)

Погоджено:

_____ (підпис керівника практики
від бази практики)

_____ (прізвище, ініціали)

“ _____ ”
_____ (дата)

_____ (підпис керівника
навчального закладу)

_____ (прізвище, ініціали)

“ _____ ”
_____ (дата)

МП

_____ (підпис студента)

“ _____ ”
_____ (дата)

* Лист надсилається в інститут на ім'я директора за 1,5-2 місяці до початку практики.

Додаток 2

Щоденник практики студента

Щоденник розроблений за формою, що визначена в “Положенні про практику студентів МАУП”, затвердженому наказом Президента Академії від 17 січня 2005 р. № 04-о і включає такі частини:

- перша сторінка, де визначено вид практики студента, навчальний підрозділ, курс, група, спеціальність;
- направлення на практику;
- календарний план проходження практики;
- звіт про виконання програми практики;
- відгук керівника практики від підприємства і оцінка роботи студента;
- відгук керівника практики від Академії про роботу студента;
- основні положення практики;
- правила ведення й оформлення щоденника.

Бланки щоденника за формою можна отримати під час установчої конференції практики (на випускній кафедрі, в навчальній частині, в деканаті).

Додаток 3

Зразок оформлення титульної сторінки звіту практики

Міжрегіональна Академія управління персоналом	
ЗВІТ	
про виконання програми _____ практики	
студента _____ (вид практики)	
_____ (прізвище, ім'я по батькові)	
групи _____	
Спеціальність _____	
Кваліфікаційний рівень _____	
База практики _____	
(повна назва установи)	
Керівник практики від бази практики _____ (посада, прізвище, ініціали)	Керівник практики від випускної кафедри _____ (посада, прізвище, ініціали)
Звіт захищений	
“ _ ” _____ 201_ р.	
_____ (підпис)	
Київ 201_	

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Програма науково-дослідної та педагогічної практики.....	5
Індивідуальні завдання.....	6
Порядок захисту науково-дослідної і педагогічної практики.....	9
Список літератури.....	11
Додатки.....	13

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *С. М. Толкачова*
Комп'ютерне верстання *А. П. Нечипорук*

Зам. № ВКЦ-4808

Формат 60×84/₁₆ . Папір офсетний.

Друк ротатійний трафаретний. Наклад 100 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)

03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП «Видавничий дім «Персонал»

03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. ХХ

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008*